
Päätöslauselma CM/ResCMN(2025)6 kansallisten vähemmistöjen suojelua koskevan puiteyleissopimuksen täytäntöönpanosta Suomessa

(Ministerikomitea hyväksyi päätöslauselman 9. heinäkuuta 2025 ministerien sijaisten 1534. kokouksessa)

Ministerikomitea, joka toimii kansallisten vähemmistöjen suojelua koskevan puiteyleissopimuksen (jäljempänä ”puiteyleissopimus”) 24–26 artiklan nojalla,

ottaa huomioon 11. joulukuuta 2019 hyväksytyyn päätöslauselman CM/Res(2019)49 puiteyleissopimuksen 24–26 artiklan mukaisista päivitetystä valvontajärjestelyistä;

ottaa huomioon sovellettavan äänestysäännön^[1],

ottaa huomioon Suomen 3. lokakuuta 1997 tallettaman ratifioimiskirjan,

palauttaa mieliin, että Suomen hallitus antoi puiteyleissopimuksen mukaisen kuudennen valvontakierroksen osalta sopimusvaltion raporttinsa 27. maaliskuuta 2023,

tarkasteltuaan neuvoo-antavan komitean 24. helmikuuta 2025 hyväksymää Suomea koskevaa kuudetta raporttia ja 2. kesäkuuta 2025 vastaanotettuja Suomen hallituksen kirjallisia kommentteja,

hyväksyy seuraavat Suomea koskevat päätelmät:

Viranomaisia pyydetään ottamaan huomioon neuvoo-antavan komitean kuudennessa raportissa esitetyt yksityiskohtaiset huomiot ja suositukset. Viranomaisten olisi erityisesti pantava täytäntöön seuraavat ensisijaiset suositukset^[2] tehostaakseen entisestään puiteyleissopimuksen täytäntöönpanoa:

1. arvioitava kattavasti ja riippumattomasti meneillään olevien säästötoimien yhteydessä toteutettujen budjettileikkausten vaikutuksia kansallisiin vähemmistöihin kuuluviin henkilöihin (ks. 67.kappale; 4 artikla);

2. varmistettava kaikkia saamelaisryhmiä tiiviisti konsultoiden, että perinteisestä maankäytöstä eri tasoilla tehdyt päätökset eivät heikennä saamelaisten edellytyksiä ylläpitää ja kehittää kulttuurejaan, kieliään ja identiteettejään, myös perinteisiä elämäntapojaan. Viranomaisten olisi saatettava päätökseen valmistelunsa alkuperäis- ja heimokansoja koskevan ILO:n yleissopimuksen nro 169 ratifioimiseksi (ks. 90. kappale; 5 artikla);

3. tehostettava toimiaan edistääkseen luottamusta, keskinäistä kunnioitusta ja ymmärrystä kaikkia vähemmistöihin kuuluvia kohtaan. Tähän liittyen viranomaisten on kaikissa tilanteissa pidätyttävä vihapuheesta ja tuomittava välittömästi ja yksiselitteisesti erityisesti poliittisten johtajien käyttämä vihapuhe sekä edistettävä kulttuurienvälistä vuoropuhelua ja suvaitsevaisuuden ja keskinäisen kunnioituksen ilmapiiriä väestön keskuudessa (ks. 105. kappale; 6 artikla).

4. arvioitava totuus- ja sovintoprosessista saatuja kokemuksia kaikkia saamelaisyhteisön ryhmiä tiiviisti konsultoiden, jotta sen toiminta voisi mahdollisesti jatkua vuoden 2025 jälkeenkin (ks. 40. kappale; 3 artikla);
5. varmistettava jatkuva ja kohdennettu perusrahoitus romanien osallisuutta edistävien kansallisten politiikkojen tehokasta täytäntöönpanoa varten romanivähemmistöön kuuluvien henkilöiden syrjintään ja eriarvoisuuteen puuttumiseksi kestäväällä tavalla (ks. 73. kappale; 4 artikla);
6. perustettava saamelaisia koskevan totuus- ja sovintokomission työskentelyn yhteydessä suunniteltu saamelainen psykososiaalisen tuen yksikkö (Uvja) mahdollisesti pysyvänä rakenteena, jolla on riittävät talous- ja henkilöresurssit, kunhan komission työskentelyn vaikutusarviointi on ensin valmistunut ja sen nykyinen tehtävä on saatettu päätökseen (ks. 91. kappale; 5 artikla);
7. jatkettava toimia sen takaamiseksi, että etninen profilointi kielletään tosiasiallisesti ja että poliiseille ja yksityiselle turvahenkilöstölle on tarjolla kohdennetumpaa koulutusta tästä aiheesta (ks. 123. kappale; 6 artikla);
8. laadittava ja tarjottava koulutusmateriaalia, myös digitaalista aineistoa, joka kuvastaa asianmukaisesti ja täsmällisesti Suomen etnistä ja kielellistä monimuotoisuutta karttaen stereotyyppioita. Kaikkien opettajien olisi saatava järjestelmällistä ja käytännöllistä, myös vähemmistöjen oikeuksia koskevaa ihmisoikeuskoulutusta, jotta kulttuurienvälistä koulutusta voidaan edistää kouluympäristössä tehokkaasti ja kestävästi (ks. 166. kappale; 12 artikla);
9. tosiasiallisesti edistettävä ja järjestettävä kansallisiin vähemmistöihin kuuluville kohdennettua vähemmistökielten opetusta ja vähemmistökielistä koulutusta myös tarjoamalla laadukasta koulutusmateriaalia. Saamen kielten opetuksen tukea tulisi lisätä kaikkialla maassa, etenkin takaamalla pysyvä ja riittävä rahoitus kaikkia kolmea saamen kieltä koskevalle kielipesätoiminnalle sekä etäopetukselle, jotta niistä tulisi täydentäviä opetuskeinoja (ks. 184. kappale; 14 artikla).
10. tehostettava kuulemisprosesseja kaikilla tasoilla, jotta niistä tulee oikea-aikaisia, osallistavia ja merkityksellisiä, sekä varmistettava, että kansallisiin vähemmistöihin kuuluvia henkilöitä kuullaan järjestelmällisesti ja että he voivat tosiasiallisesti osallistua päätöksentekoprosesseihin hallinto-, politiikka- ja lainsäädäntöasioissa, joilla on merkitystä vähemmistöoikeuksien toteutumisen kannalta (ks. 192. kappale; 15 artikla).

[1] Ministerikomitea hyväksyi 17. syyskuuta 1997 päätöksen [CM/Del/Dec \(97\) 601/4.5](#), jossa määrätään seuraavaa: "Puiteyleissopimuksen 24 artiklan 1 kappaleen ja 25 artiklan 2 kappaleen mukaiset päätökset katsotaan tehdyiksi, jos kaksi kolmannesta äänestävästä sopimuspuolten edustajista, mukaan lukien enemmistö niiden sopimuspuolten edustajista, joilla on oikeus olla ministerikomitean jäsenenä, kannattaa päätöstä."

[2] Sulkeissa on esitetty neuvoa-antavan komitean Suomea koskevassa kuudennessa raportissa olevan, kyseisen suosituksen sisältävän tekstikappaleen numero ja puitesopimuksen kyseisen määräyksen numero.